

Veesector weet crises goed te bedwingen

De Nederlandse diersectoren weten hun voedselcrises tegenwoordig goed te bedwingen. Naast veel kosten, scheelt dat bovendien een berg negatieve publiciteit. Dierenarts Rik Herbes, beleidsambtenaar bij de Voedsel- en Warenautoriteit is lovend over de aanpak van de sectoren. "Wat dat betreft kan Duitsland nog een hoop van ons leren."

GEESJE ROTGERS

FOTO: MARCEL BEKKEN

Sinds enkele jaren draaien bedrijven in de voedselproductie zelf op voor het oplossen van voedselchandalen. VWA-ambtenaar Rik Herbes is lovend over het 'tackelen' van de laatste dioxinecrisis van 2010-2011. Dat heeft de Nederlandse sectoren een hoop kosten en negatieve publiciteit geschied. Dat zei Herbes op de onlangs gehouden themamiddag 'Actualiteiten in de diervoeding' van Schothorst Feed Research. Herbes is als ambtenaar bij de Voedsel- en Warenautoriteit onder meer belast met het crisismanagement bij voedselchandalen.

Dioxineschandalen in 2010 en 2011

In 2010 vonden de Duitsers dioxine in biologische eieren, veroorzaakt door voer van een Nederlandse fabrikant. "Toen de eerste feiten aan het licht kwamen, had de betreffende voerfabrikant z'n hele bedrijf al binnenstebuiten gekeerd om de bron te vinden. Ook de leverancier van de premix die in het voer was verwerkt, had dit al gedaan. Verder waren alle afnemers geïnformeerd door het voerbedrijf zelf en de pluimvee-sector had de leghennenbedrijven die van de gecontamineerde partij hadden gevoerd, geblokkeerd. Onder toezicht van de eigen controleorganisatie CPE werden de verdachte eieren vernietigd. Uiteindelijk bleek een partij biologische maïs uit Oekraïne de oorzaak. De partij was vóór de verwerking in het voer bemonsterd en daarbij was de dioxine niet aangetroffen. Het bleek een fout van het laboratorium te zijn. Herbes is met name lovend over de goede registraties van de bedrijven, waardoor heel snel kon worden achterhaald waar grondstoffen vandaan kwamen en waar die naartoe zijn gegaan. "Het bedrijfsleven heeft er op een uitstekende wijze zelf voor gezorgd dat verdachte producten niet in de voedselkolom terecht zijn gekomen. Hiermee is

Op de graanterminal in Rotterdam wordt een partij voergraan voor vee van een zeeschip overgezet naar een binnenvaartschip. Wat nu als er wat mis blijkt met die partij?

de omvang van de voedselcrisis beperkt gebleven."

In 2011 was het weer raak. Toen was een Duits bedrijf de veroorzaker van een soortgelijke 'misser'. Herbes: "Via de Nederlandse sector werd ik op de hoogte gebracht van 'rare dingen in Duitsland met dioxine'.

'Voerindustrie bijzonder alert op verontreiniging grondstoffen'

Doordat een partij dieselolie in het mengvoer was beland, was er sprake van een geringe overschrijding van de dioxinenormen in diervoeders. De Duitse autoriteiten blokkeerden daarop in Nedersaksen 4.500 veebedrijven en in andere deelstaten nog enkele honderden bedrijven. Met als gevolg: grote onrust onder consumenten en het instorten van de varkens- en pluimveeprijzen."

De dioxineschandalen in 2010 en 2011 zijn in omvang redelijk vergelijkbaar. Toch is de impact van de Duitse crisis in 2011 vele malen groter dan de Nederlandse in 2010. "Dat heeft te maken met de aanpak", denkt Herbes. "Wanneer de verantwoordelijkheid bij de veroorzaker zelf wordt gelegd (met toezicht op de aanpak door de overheid), blijkt de crisis rapper bezworen dan met een aanpak via de overheid."

Nieuwe crisisaanpak vanaf 2002

In 2002 moest het bedrijfsleven voor de eerste keer zelf zijn crisis oplossen. Velen zullen zich het nog herinneren: De MPA-affaire kwam bij toeval aan het licht toen zeugenhouders melding maakten van plotselinge vruchtbaarheidsproblemen op het bedrijf. Het voer bleek het anticonceptiemiddel MPA te bevatten. Het spoor leidde naar een Belgische handelaar in industriële afvalstoffen, die een partij van MPA-besmette suikerstroop had doorgeleverd aan een Nederlands veevoerbedrijf. De glucosestroop was afkomstig van het Amerikaanse farmaceutische bedrijf Wyeth dat het

hormoon produceert voor anticonceptiemiddelen. "Wij hebben de directie van het Nederlandse voerbedrijf naar Den Haag geroepen", vertelt Herbes. "En een groot stuk van de verantwoording voor het oplossen van het probleem bij dit bedrijf gelegd. Er is toen voor het eerst ervaring

opgedaan met het oplossen van voedselchandalen door het bedrijfsleven zelf." Volgens Herbes is de voerindustrie tegenwoordig, vanwege de nieuwe aanpak, erg alert op het signaleren van mogelijke verontreiniging van grondstoffen. "Neem de melaminecrisis in China. Een kwestie van pure fraude aldaar, maar dat terzijde. Er kwamen partijen soja uit China, en af en toe kreeg je daarin melamine meegeleverd. Het bedrijfsleven bemonsterde consequent op die stof. Het eerste signaal dat er iets mis was, kreeg ik dan ook van het bedrijfsleven zelf." ☞

Meldplicht

Wanneer het vermoeden bestaat dat het diervoer schadelijke stoffen bevat, is het verplicht daarvan melding te doen aan de Voedsel- en Warenautoriteit (VWA). Die meldingsplicht geldt voor: diervoerbedrijven, laboratoria en dierenartsen (bij aan diervoer gerelateerde problemen). Tegenwoordig moet de veroorzaker van het probleem er zelf voor zorgen dat er geen verontreinigde producten in de voedselketen terecht komen. De veroorzaker moet er dus zelf voor zorgen dat de bron én alle afnemers worden opgespoord. Er mogen geen verontreinigde producten op de markt komen. De Voedsel- en Warenautoriteit ziet erop toe dat dit correct gebeurt.